

Komend jaar gaat op iedere locatie minimaal één groep aan de slag met een praktijkonderzoek rond spelbetrokkenheid. Op enkele locaties in het land zijn groepen vorig jaar al aan de slag geweest met het praktijkonderzoek. Laat je inspireren door de ervaringen bij Merlijn.

Nabijheid doet wonderen . . .

Zo eenvoudig kan het niet zijn. Toch?

Yvette Collin, pedagoog Regio Limburg-Zuid, i.s.m. team Kinderdagverblijf Merlijn

Begin 2013 startte de peutergroep van Kinderdagverblijf Merlijn in Oirsbeek met het praktijkonderzoek. De pedagoog kwam op bezoek en gaf een presentatie over spelbetrokkenheid en het praktijkonderzoek. Samen met de locatiemanager ging het team daarop zelf aan de slag. Een moment kiezen, een nulmeting uitvoeren en bepalen welk kader het wilde gebruiken. Zouden ze bijvoorbeeld kiezen voor 'nabijheid' of voor het anders inrichten van een activiteitenhoek of een combinatie van beiden.

Het pakte uiteindelijk verrassend goed uit en het ging razendsnel...

Hieronder een interview met twee van de teamleden van Kinderdagverblijf Merlijn: Marie-José Dohmen en Chantalle Fuhren.

Kunnen jullie vertellen hoe het proces na de presentatie door de pedagoog verlopen is? Welke stappen hebben jullie precies genomen?

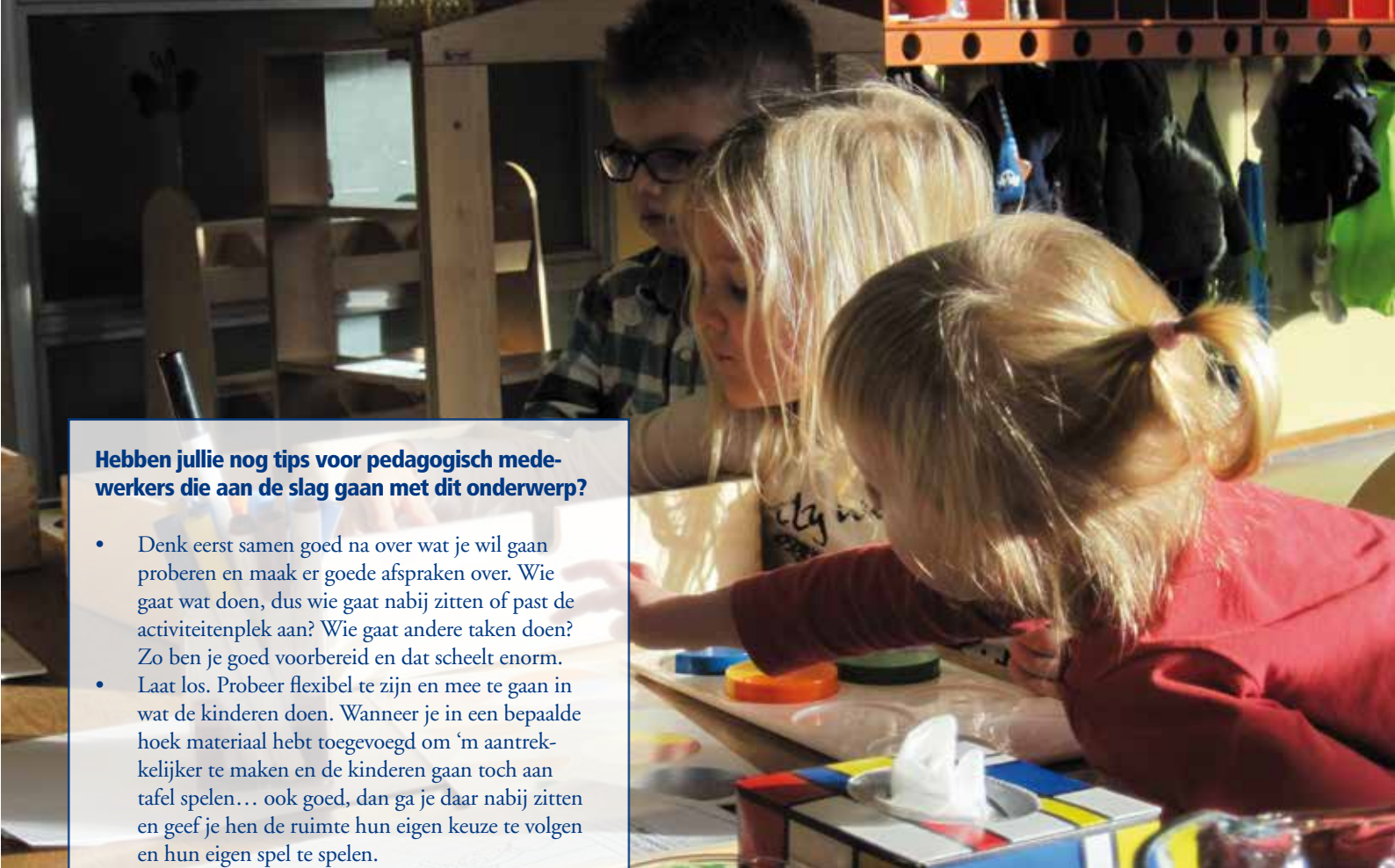
Om te beginnen kwam de presentatie van jou (pedagoog) voor ons precies op het goede moment. We waren al een tijdje zoekende hoe we nu om moesten gaan met vooral het moment tussen de middag. De kinderen waren op dat moment, en dan met name op maandag en donderdag, erg druk. Ze kwamen steeds maar heel even tot spel en gingen vervolgens weer met iets anders aan de slag. Ze waren druk, renden zichzelf eigenlijk voorbij. We von-

den het erg lastig om dit om te keren. We hadden al geprobeerd om duidelijkere regels te stellen of om een gerichte activiteit (geleid spel) aan te bieden. Beide aanpakken werkten niet en dan stopten we er weer mee. Toen we deze presentatie hoorden en we hoorden de pedagoog zeggen "Alleen nabijheid, zonder zelf het spel te leiden, maakt een enorm verschil", vroegen we ons in eerste instantie even af of dat echt zo was.

Wel hadden we meteen zin om het te gaan proberen. We hebben het tijdens het eerstvolgende groepsoverleg besproken en samen ervoor gekozen om ons te richten op de momenten tussen de middag.

Vervolgens hebben we een nulmeting uitgevoerd aan de hand van de schaal van Laevers. Daar schrokken we van... Vrijwel geen van de kinderen liet tijdens dit moment een hoge mate van spelbetrokkenheid zien. Ze speelden vluchtig, waren veel afgeleid en hadden weinig diepgang in hun spel.

We hebben afgesproken dat we zouden starten met het bieden van nabijheid. De ene keer gingen we met de grondstoel bij een hoek erbij zitten, de andere keer gingen we aan tafel zitten, waar ook spel materiaal klaarlag voor de kinderen. De plek wisselden we af maar de nabijheid was altijd daar. Eén collega ging rustig zitten, de ander deed andere taken.

Hebben jullie nog tips voor pedagogisch medewerkers die aan de slag gaan met dit onderwerp?

- Denk eerst samen goed na over wat je wil gaan proberen en maak er goede afspraken over. Wie gaat wat doen, dus wie gaat nabij zitten of past de activiteitenplek aan? Wie gaat andere taken doen? Zo ben je goed voorbereid en dat scheelt enorm.
- Laat los. Probeer flexibel te zijn en mee te gaan in wat de kinderen doen. Wanneer je in een bepaalde hoek materiaal hebt toegevoegd om 'm aantrekkelijker te maken en de kinderen gaan toch aan tafel spelen... ook goed, dan ga je daar nabij zitten en geef je hen de ruimte hun eigen keuze te volgen en hun eigen spel te spelen.
- Soms is het handig om de kinderen even op weg te helpen, waarna ze vervolgens zelf hun spel verdiepen en zelf aan de slag te gaan. En vooral... Kijk goed en geniet van het mooie spel van de kinderen!

Alle informatie over het praktijkonderzoek naar spelbetrokkenheid, van een FAQ-lijst tot en met een voorbeeldbrief voor ouders, is te vinden op BOO-online.

Wat heeft dat jullie opgeleverd?

Eigenlijk meteen vanaf de eerste week zagen we een enorm verschil bij de kinderen. Dat vonden we heel bijzonder: kinderen reageren nog zo snel en puur op het aanbod dat je hen doet. Zodra jij iets verandert, verandert hun gedrag ook. Ze zijn eigenlijk een spiegel van jezelf.

Naarmate we erover gingen nadenken, was het eigenlijk ook heel logisch dat we deze resultaten zagen: kinderen imiteren het gedrag van volwassenen en als we het goed bekeken, waren we zelf tijdens deze uren ook aan het 'rondrennen'. Omdat een aantal kinderen tussen half een en half drie in bed ligt, hebben we als medewerkers om de beurt pauzes en zijn dit ook de uren om bepaalde taken uit te voeren, zoals de boodschappen, een aantal huishoudelijke taken, 'welbevindens' die ingevuld moeten worden en dergelijke. Vandaar dat ook wij zo druk bezig waren tijdens die uurtjes.

We hebben zes weken na de start een her-meting gedaan met de schaal van Laevers en we zagen echt een enorm verschil. Een groot aantal kinderen liet een hoge mate van spelbetrokkenheid zien en de sfeer in de ruimte was ook echt anders. Je gaat als medewerker ook met een ander gevoel naar huis. Daarnaast merken we dat we in de overdacht naar ouders meer kunnen vertellen. In plaats van de standaardinformatie over eten, drinken en slapen, kunnen we aan ouders ook anekdotes uit de dag vertellen.

Doordat je bij de kinderen zit en hier een prioriteit van maakt, zie je ook veel meer hoe hun spel verloopt en wat ze precies allemaal doen.

Je vertelde dat jullie dit nu vijf dagen per week doen tijdens het moment tussen de middag. Kom je nu dan niet in de knoei met je andere taken?

Dat is nu juist het bijzondere: voordat we dit deden, gingen we vermoeider naar huis en met het gevoel dat we nog steeds niet de taken hadden uitgevoerd die we moesten doen. Een rotgevoel, want én het was veel 'politieagentje spelen' richting de kinderen én de andere taken waren desondanks niet uitgevoerd.

Nú is één collega in staat om taken uit te voeren, terwijl de ander bij de kinderen is. Zij zit op een vaste plaats, maar is lang niet altijd direct met de kinderen bezig. Dat betekent dat ze gerust een 'welbevinden' kan invullen of een lijstje kan maken. We houden daarbij wel rekening met twee zaken: degene die bij de kinderen is, moet bereikbaar en voorspelbaar zijn voor de kinderen. Letterlijk en figuurlijk. Dus hoewel ze gerust een observatie kan doen en een 'welbevinden' kan invullen, hebben de kinderen prioriteit. Ook zit ze op dezelfde hoogte als de kinderen. Als de meeste kinderen starten met een spel aan tafel, zit ze aan tafel; als de meeste kinderen kiezen voor een spel in een van de activiteitenhoeken, zit ze bij de activiteitenhoek op een grondstoel.